

Ο Ιάκωβος Βενουζίου, πρόεδρος σήμερα της Εβραϊκής Κοινότητας στα Τρίκαλα, γεννήθηκε μέσα στην φωτιά του πολέμου 27 /03 /1941 στα Τρίκαλα και μάλιστα δέκα ημέρες πριν από την επίθεση και τον βομβαρδισμό των Τρικάλων από τα Γερμανικά Ναζιστικά αεροπλάνα τα γνωστά στούκας. Δεν είχε γίνει ακόμη 40 ημερών, όπως μας λέει, όταν η Ναζιστική μπότα πάτησε τα Τρίκαλα.

Τότε η οικογένεια του ήταν χωρίς τον φυσικό της προστάτη τον πατέρα του ο οποίος ήταν στον πόλεμο όπως όλοι οι υπόλοιποι Έλληνες υπερασπιζόμενοι την πατρίδα με το τρικαλινό 5ο Σύνταγμα. Το 1943 μετά την πτώση του Μουσολίνι τον προστάτευσαν και φύλαξαν στα σπίτια τους Έλληνες Χριστιανοί στην περιοχή. Σε όλους αυτούς τους αγνοούς Έλληνες χρωστάμε αιώνια ευγνωμοσύνη, τονίζει επίσης στην «ΕΡΕΥΝΑ». Σπούδασε στη Γεωπονοδασολογική Σχολή στο Τμήμα Γεωπονίας του Α Π Θ και υπηρέτησε ως Γεωπόνος του Υπουργείου Γεωργίας στο νομό Τρικάλων. Συνταξιοδοτήθηκε τον Μάιο του 1998. Η Κυριακή 12 Μαρτίου 2017, καταλήγει ο κ. Βενουζίου, είναι η εξαιρετικά χαρούμενη γιορτή των Εβραίων της Εσθήρ και ονομάζεται Πουρίμ. Είναι γιορτή της χαράς με μεταμφίσηση πολλά γλυκά και άλλα πολλά.

● **Μπορείτε να κάνετε μια ιστορική αναδρομή στην εβραϊκή Κοινότητα των Τρικάλων; Ποια είναι τα σημαντικότερα γεγονότα;**

«Η παρουσία της Εβραϊκής Κοινότητας στα Τρίκαλα και στην περιοχή της Δυτικής Θεσσαλίας είναι μακράιωνη. Διάφοροι περιηγητές που επισκέφτηκαν κατά καιρούς την περιοχή μας αναφέρουν Εβραϊκή παρουσία περί το 1420 στα Τρίκαλα και μάλιστα τους βρίσκει εγκατεστημένους στην περιοχή του Αγίου Κωνσταντίνου. Το γεγονός αυτό μαρτυρά ότι αρχικά οι Εβραίοι των Τρικάλων ήταν ΡΩΜΑΝΙΩΤΙΚΗΣ καταγωγής, και για αυτό μιλούσαν Ελληνικά. Τα επόμενα χρόνια μετά την έξοδο των Σεφραδιτών από την Ισπανία και την Πορτογαλία, άρχισαν να καταφτάνουν και στα Τρίκαλα Εβραίοι Σεφραδίτες από Ισπανία, Πορτογαλία και Σικελία. Η εγκατάστασή τους έγινε στην σημερινή περιοχή, ιδιαίτερα μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους το 1881. Συνεχίστηκε η προσέλευση Εβραίων και μετά τις αρχές του 20ου αιώνα στα Τρίκαλα, κυρίως από περιοχές όπως τα Ιωάννινα και η Λάρισα. Λόγω της διαφορετικής προέλευσης των Εβραίων των Τρικάλων υπήρχαν μέχρι το 1940 3 Συναγωγές: η Σεφραδική, η Σιλιανική και η Ρωμανιώτικη (η ο-

Οι κατατρεγμένοι από τους ναζί Εβραίοι των Τρικάλων, βρήκαν ανοικτές θύρες στον Χριστιανικό πληθυσμό της περιοχής, και διασώθηκε

Ιάκωβος Βενουζίου: Μακράιωνη η παρουσία της Εβραϊκής Κοινότητας στα Τρίκαλα

Αυτό που μας απασχολεί είναι η αποκατάσταση των ζημιών στην εναπομείνασα Ρωμανιώτικη Συναγωγή

Συνέντευξη στον Αποστόλη Ζώη

Η συμμετοχή των Εβραίων αυτής της περιόδου, χαρακτηρίζεται από την μεγάλη και πραγματική φιλία με τον λαό των Τρικάλων και της Δυτικής Θεσσαλίας

ποία εγκαινιάστηκε το 1930). Από τις 3 Συναγωγές καταστράφηκαν κατά την διάρκεια της Κατοχής η Σεφραδίτικη και Σιλιανική. Σήμερα υπάρχει μόνο η Ρωμανιώτικη η οποία διεσώθη παρόλο που είχε μετατραπεί σε αποθήκη των Γερμανών. Οι Εβραίοι της κοινότητας Τρικάλων ασκούσαν διάφορα επαγγέλματα όπως τσαγκάρηδες, τενεκετζήδες, οινοποιοί, ράφτες, κεντήστρες για τις γυναίκες, άστεγοι γυρολόγοι και με το εμπόριο. Η συμμετοχή των Εβραίων αυτής της περιόδου, χαρακτηρίζεται από την μεγάλη και πραγματική φιλία με τον λαό των Τρικάλων και της Δυτικής Θεσσαλίας. Αρκετές Εβραϊκές οικογένειες επεκτείνονται σε Καρδίτσα και Φάρσαλα. Βοηθούσαν οικονομικά ασθενέστερες οικογένειες τόσο Εβραϊκές όσο και Χριστιανικές χωρίς διακρίσεις. Όλη αυτή η καλή συνεργασία αποδείχτηκε χρήσιμη τα χρόνια της κατοχής. Οι κατατρεγμένοι από τους ναζί Εβραίοι των Τρικάλων, βρήκαν ανοικτές θύρες στον Χριστιανικό πληθυσμό της περιοχής, και διασώθηκε».

● **Ποια είναι η σημερινή της εικόνα;**

«Σήμερα η κοινότητα των Τρικάλων συνεχίζει την ύπαρξη της στην πορεία του χρόνου, έστω και ολιγομελής. Ένα πολύ μεγάλο μέλος των οικογενειών της κοινότητας, την περίοδο του 1945 με 1956 μετανάστευσε σε Αμερικανικές και Ευρωπαϊκές πόλεις, και κυρίως στο Ισραήλ. Ταυτόχρονα έγινε εσωτερική μετανάστευση πολλών οικογενειών σε άλλες πόλεις της Ελλάδας, με προτίμηση την Αθήνα.

Στα Τρίκαλα φέτος πάρα πολλά σχολεία οργάνωσαν ομιλίες για τους μαθητές σχετικές με το Ολοκαύτωμα, ώστε η νέα γενιά να ενημερωθεί για τα τραγικά γεγονότα της κατοχής

Σήμερα μένει ένας μικρός αριθμός μελών στην κοινότητα, αλλά οι άνθρωποι της εσωτερικής μετανάστευσης επισκέπτονται την κοινότητα και μετέχουν στις εκδηλώσεις της».

● **Ποιες δράσεις έχετε προγραμματίσει για το επόμενο χρονικό διάστημα;**

«Αυτό που μας απασχολεί είναι η αποκατάσταση των ζημιών στην εναπομείνασα Ρωμανιώτικη Συναγωγή. Χαρακτηριστικό των αισθημάτων Ελληνικότητας που έχουν οι Τρικαλινοί, είναι ότι η Συναγωγή ονομάζεται «ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΠΙΑΒΑΝΙΜ» Συναγωγή των Ελλήνων. Είναι χαρακτηριστικό δείγμα αρχιτεκτονικής και αποτελεί πόλο έλξης Εβραίων τουριστών από το Ισραήλ και άλλες χώρες. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση του τουριστικού ρεύματος στα Τρίκαλα».

● **Η αναβίωση του φασισμού και οι τρόποι θωράκισης της κοινωνίας, ώστε να μην επαναληφθούν τα γεγονότα που σημάδεψαν την ανθρωπότητα, αποτελούν ζητήματα που μονοπωλούν τις περισσότερες πολιτικές ηγεσίες σε όλο τον κόσμο. Ποια η δική σας άποψη;**

«Με απόφαση του συνόλου των Βουλευτών του Ελληνικού Κοινοβουλίου καθιερώθηκε η 27 Ιανουαρίου, ως η ημέρα μνήμης των Εβραίων ηρώων θυμάτων του Ναζισμού. Η ημέρα αυτή καθιερώθηκε γιατί την ίδια ημερομηνία απελευθερώθηκε το 1945 από τον Ρωσικό στρατό το στρατόπεδο θανάτου Άουσβιτς. Με πρώτη την Βουλή των Ελλήνων που διοργανώνει κάθε χρόνο αυτή την ημερομηνία ειδική συνεδρίαση, αποτίει λόγο τιμής στα θύματα του Ολοκαυτώματος. Παράλληλα το Υπουργείο Παιδείας, με εγκυκλίους του, προτρέπει όλα τα σχολεία της Ελλάδος την ημέρα αυτή να την αφιερώσουν στην διδασκαλία του Ολοκαυτώματος. Οι Εβραϊκές κοινότητες στην Ελλάδα, οργανώνουν τις ίδιες ημερομηνίες εκδηλώσεις μνήμης. Τα τελευταία χρόνια οργανώνονται επίσης από πολιτιστικούς συλλόγους εκδηλώσεις για το Ολοκαύτωμα και αποτίουν φόρο τιμής στις χαμένες Εβραϊκές κοινότητες της Μακεδονίας και της Θράκης (Καστοριά, Σέρρες, Καβάλα, Ξάνθη, Διδυμότειχο και Κομοτηνή), όπως και ο Δήμος Αρταίων που πήρα πρόσφατα πρόσκληση να παραστώ στις εκδηλώσεις. Στα Τρίκαλα φέτος πάρα πολλά σχολεία οργάνωσαν ομιλίες για τους μαθητές σχετικές με το Ολοκαύτωμα, ώστε η νέα γενιά να ενημερωθεί για τα τραγικά γεγονότα της κατοχής. Με τον τρόπο αυτό γίνεται σωστή ενημέρωση των νέων έτσι ώστε να μην παρασύρονται από τα συνθήματα των αρνητών του Ολοκαυτώματος. Η κοινότητα σε συνεργασία με τον ραδιοφωνικό σταθμό ράδιο ζυγός και την δημοσιογράφο Λέλα Κατεχάκη παρουσίασαν τα γεγονότα που συνέβησαν στα Τρίκαλα κατά την διάρκεια του Ολοκαυτώματος».

● **Και μια τελευταία ερώτηση. Πιστεύετε πως η φιλία μεταξύ του ελληνικού λαού και του εβραϊκού λαού είναι ισχυρή και παλιά;**

«Σε αυτή την ερώτηση, η απάντηση είναι θετική. Η φιλία των δυο λαών είναι αρχαία, επειδή η παρουσία τους στην Μεσόγειο είναι πολύ παλιά. Εκτίμησαν το Ελληνικό πνεύμα ιδιαίτερα μετά την κατάκτηση της περιοχής από τον Μέγα Αλέξανδρο, ο οποίος υπήρξε θαυμαστής του Μωσαϊκού νόμου. Η συμπεριφορά του Μεγάλου Αλεξάνδρου είχε σαν αποτέλεσμα οι Εβραίοι να αγαπήσουν το Ελληνικό πνεύμα (και τον ίδιο τον Αλέξανδρο), άρχισαν να μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα, και να δίνουν Ελληνικά ονόματα στα παιδιά τους όπως Αλέξανδρος, Πτολεμαίος, Ηλέκτρα, Ναυσικά. Στους ελληνομαθείς Εβραίους οφείλεται η μετάφραση των εβδομήκοντα της Παλιάς Διαθήκης. Η μετάφραση αυτή συνετέλεσε να διαδοθεί σε όλο τον Χριστιανικό κόσμο η αξία της Παλιάς Διαθήκης. Η Ελλάδα και το Ισραήλ σήμερα συνεργάζονται στενά σε όλα τα θέματα με αμοιβαία εμπιστοσύνη και γνωρίζουν ότι μόνο οι δυο τους μπορούν να συνεννοηθούν και να υπάρχει κατανόηση».